

Predikan

Tacksägelsedagen 2017, årg. 3

Psalmer: 5, 10, 261, 15, 702.

Pär-Magnus Möller

Tacksägelsedagen, i alla dess krav på tacksamhet, kan för många upplevas provokativ. Låt mig försöka förklara: Den här dagen skall vi tacka för allt gott Gud ger. Ofta har det gestaltats genom att vi tackar för skörden, att vi får mat på bordet och det nödvändiga för att våra kroppar skall fungera. Det är gott att kunna tacka – det handlar inte om det. När man har en positiv inställning till livet och vad man får, blir livet lättare att leva både för en själva och för alla de som är runt omkring en. Men...

...Ingen kan förneka att livet är en förunderlig företeelse. Här vandrar vi, ett uråldrigt hopkok av kemikalier och mineraler och upplever en massa saker, tänker och tycker, råder och styr som om vi vore små gudar. Vi skapar fantastiska saker och alldeles, alldeles fruktansvärda saker. Vi älskar och hatar, föder liv och släcker liv. Hade livet varit en tavla på ett konstgalleri hade jag stått timvis och tittat in i den och försökt förstå... förstå alla de där omständigheterna, relationerna, tankarna ... men nu lever vi mitt i allt detta – och det är inte alltid så lätt.

Ingen av oss har valt livet, det har liksom kommit i vår väg, vi är drabbade av det. Allt möjligt kommer i livets väg; sjukdom, splittring, olyckor... det är faktiskt många människor som inte har så mycket att tacka för eller glädja sig åt i sitt liv... ganska många faktiskt... för dem kan denna dag bli provocerande... om vi inte tar emot den på rätt sätt.

Evangelietexten i dag handlar inte egentligen om glädje utan om frihet, om fred och frid, om evangelium och om Shalom.

Texten handlar om människor som sett att Gud förändrat deras liv; under hade skett, sjuka blev friska och de som levde i socialt utanförskap fick en plats i samhället. De hade sett upprättelsens Herre gå fram i deras liv och han hade visat på ett annat rike än de som de tidigare levde i, han hade visat på ett nytt

perspektiv av Gud... de hade förstått Gud och livet på ett nytt sätt.

Tidigare handlade relationen med Gud om att leva efter lag och tradition för att relationen med Gud skulle vara hel. Det handlade också om den lilla nationen... Gud framstod mer eller mindre som en slags stamgud som bara hade omsorg om Israel, som såg alla andra som fiender – en ganska primitiv tanke om Gud. Denna Gud krävde rättfärdighet eller offer. Blodet flöt därför från templet under de stora försoningsfesterna – för vem kan leva rättfärdigt i sig själv. Det var helt enkelt en Gud att frukta – en hämnings Gud. Han talade visserligen om kärlek – men det var en kärlek som man var tvungen att förtjäna.

Ur denna lilla religiösa värld, ur denna smala historieskrivning, ur denna lilla judiska folkgrupp trädde Jesus fram. Han var Messias, den som skulle fullborda Guds verk och få folken att förstå vem Gud var... och han var helt annorlunda. Jesus satte fingret på all religiös falskhet, all egenrättfärdighet, allt högmod. Det visade sig att Gud var olika det folket hade föreställt sig; han älskade sitt folk, ja, inte bara det, han älskade ALLA människor. Jesus umgicks med de utstötta, med invandrare, men syndare, med socialt föraktade... han vände allt upp och ner i den lilla trånga världsbilden och i en lilla trånga synen på Gud. Jesus gav inte något för alla offren i templet som i århundraden burits fram, han gav inget för dem som tolkade lagen efter bokstaven och inte utifrån Guds kärlek. Han skrattade åt våra hierarkier och religiösa åthävor. Jesus såg bara till hjärtat och hjärtats handlingar. Jesus spred himmelrike omkring sig. Och de som ville följa honom fick smaka befrielse, frihet, de fick se livet på nytt sätt, de fick uppleva ett uns av den frid som kallad shalom och som är himmelriket.

De gammalfromma, de visa, de som uppbar religiös och världslik makt reagerade naturligtvis negativt på Jesus ord och handlingar. Jesus hotade dem ju i grunden, han ignorerade totalt deras maktanspråk, vilket retade dem till vansinne. Men Jesus stod på sig, stod på sig intill döden på ett kors.

I dagens evangelietext möter vi några av de bokstavstroga. De kunde inte glädja sig över den befrielse Jesus förkunnade och utförde. De ville tysta alla vittnena. De handlade säkert i helig iver, i nitälskan för det som de trodde var Guds vilja... ändå ledde deras nitälskan dem fel. Problemet var deras hjärtan – det var styrt av rädslan för Gud, av rädslan att göra fel, av rädslan att mista sitt maktanspråk, rädslan att plötsligt inte vara någon.

Också i dag kan vi avgöra om människor är fyllda av Guds Ande när de uttalar sig om bibelordet eller inte. Det avgörande är inte övertygelsen i de som de säger, inte ens logiken, fariséernas logik var oantastlig. Det avgörande ligger i vilka konsekvenser det får för medmänniskan; upprättar det henne eller faller det henne... vilket hjärta ligger bakom uttalandet? Det är just här som Jesu kritik faller när han förhåller sig till och kritiserar de skriftlärda; predikar de utifrån hjärtat eller utifrån sitt egoistiska behov av att äga sanningen och människors religiösa gunst.

Det är till de kallhjärtade, de som är som de döda stenarna, som Jesus talar stränga ord. Han säger att om evangeliet, om befrielsen inte får förkunnas kommer ni hårdhjärtade vara dödare än stenarna. Stenarna har Gud makt över, men era hjärtan tillhör inte Gud. Så långt borta är ni från Guds sanning att det är lättare för Gud att låta stenarna tala än låta sanningen om Guds kärlek förkunnas från era läppar.

Det var säkert tufft för de lärda att höra Jesu kritik, men egentligen inte tuffare än att de behövde omvända sig och också de låta sina hjärtan förvandlas av evangeliets radikalitet och utgivande kärlek. De var bara tvungna att lämna sitt högmod, sin vilja att äga Gud, sin vilja att styra andra.

Jag tycker församlingen är en sådan underbar sak i denna värld... här är vi, kallade att in i all ofrihet och i allt mörker komma med upprättelse och liv. Fariseismens vilja att äga Gud kan vi alla drabbas av. Då får vi omvända våra hjärtan och på nytt öva oss att älska människor in i upprättelse och befrielse. Vi måste alltid börja med oss själva... vi skall älska varandra till upprättelse, tolka allt till det bästa, tysta förtal och fördomar, lyssna in varandra, dela varandras bördor, befria varandra från felaktiga samveten, gå in i varandras smärta och glädje... så som vi ofta gör... och när vi gör det uppstår shalom i denna värld... och en glädje som inga religiösa dysterkvistar något sin kan stoppa... om det handlar det heliga evangeliet i dag. Det är ett gott evangelium.